

Univers Pedagogic

15 (945),
10 aprilie 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

17 MILIOANE DE LEI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII ACADEMICE

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a aprobat distribuirea a aproximativ 17 milioane de lei din bugetul de stat pentru finanțarea complementară a instituțiilor publice de învățământ superior. Această investiție are ca obiectiv principal modernizarea infrastructurii universitare, îmbunătățirea condițiilor de studiu și cazare pentru studenți, precum și susținerea unor proiecte de dezvoltare academică.

În urma unui proces de selecție desfășurat pe bază de concurs, fondurile vor fi direcționate către șase instituții de învățământ superior:

Universitatea de Stat din Moldova (USM) va primi 3,36 milioane de lei pentru reabilitarea căminului studentesc nr. 19 și renovarea vestiarelor bazinului de înot de pe strada 31 august 1989. Aceste lucrări sunt esențiale pentru a oferi studenților condiții mai bune de locuit și de desfășurare a activităților sportive;

Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM) va beneficia de 4,1 milioane de lei, dintre care o parte semnificativă va fi utilizată pentru renovarea și dotarea sălilor de studii din blocul nr. 19, unde își desfășoară activitatea Facultatea de Medicină Veterinară, o parte din finanțare fiind destinată

achiziționării de computere performante (stații grafice) și tablete pentru programele de studii „Animatie” și „Designul jocurilor”, două specializări aflate în continuă dezvoltare;

Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) va obține 3 milioane de lei, care vor fi investiți în instalarea unui sistem fotovoltaic pe acoperișul blocurilor de studii, precum și pentru termoizolarea și renovarea balcoanelor căminului nr. 4 de pe strada Florilor 4/2, oferind studenților un mediu mai sigur și mai confortabil;

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” (UPSC) va beneficia de 3,9 milioane de lei, sumă destinată reconstrucției parterului blocului de studii nr. 2 și dotării laboratoarelor pentru specializările „Animatie” și „Designul

jocurilor”, aceste îmbunătățiri contribuind la dezvoltarea unui mediu de învățare modern și interactiv pentru studenți;

Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți (USARB) va primi 1,5 milioane de lei pentru achiziționarea și instalarea unui sistem de panouri fotovoltaice de 100 KW destinat Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic „Nortek”, sprijinind astfel tranziția către surse de energie regenerabilă și reducând costurile operaționale ale Universității;

Universitatea de Stat din Comrat (USC) va obține 1 milion de lei pentru modernizarea sistemului de încălzire, alimentare cu apă și canalizare din căminul studentesc, îmbunătățind considerabil condițiile de trai pentru studenți.

Pe lângă aceste alocări, Ministerul Educației și Cercetării va oferi 2 milioane de lei pentru finanțarea proiectelor studentești, în vederea sprijinirii activităților extracurriculare și promovării spiritului civic. Această inițiativă subliniază importanța implicării studenților în viața universitară și dezvoltarea competențelor lor dincolo de activitățile didactice.

Fondurile sunt alocate în principal pentru: modernizarea căminelor studentești și a infrastructurii academice; îmbunătățirea bazei materiale și dotarea laboratoarelor; achiziționarea echipamentelor IT necesare pentru programele de studii moderne; susținerea universităților regionale pentru a reduce decalajele în infrastructură; implementarea unor proiecte de dezvoltare instituțională care răspund nevoilor actuale ale studenților.

UPSC lansează un concurs pentru crearea mascotei instituționale

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău deschide porțile unei noi provocări creative: un concurs pentru crearea mascotei oficiale a instituției. Perioada de desfășurare a concursului este cuprinsă între 4 și 28 aprilie a.c., iar obiectivul principal este de a identifica un personaj emblematic, care să devină simbolul vieții universitare și să reflecte în mod autentic valorile și tradițiile educaționale ale instituției.

Concursul este deschis tuturor celor pasionați de design grafic, vestimentar sau alte domenii conexe, fiind o oportunitate unică de a contribui la construirea unei identități vizuale distincte pentru Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, o instituție cu o tradiție de excelență în formarea educațională. Propunerile de design vor fi evaluate pe baza a trei criterii fundamentale: originalitate, semnificație educațională și impact vizual. Creația aleasă va deveni simbolul oficial al Universității și va fi utilizată în cadrul evenimentelor și activităților instituționale.

Detalii referitoare la regulamentul concursului și modalitățile de înscriere sunt disponibile pe site-ul oficial al Universității: upsc.md. Fiecare participant va putea depune un singur design, iar selecția finală va fi realizată de un juriu de specialitate.

Câștigătorul concursului va fi anunțat pe 29 aprilie 2025 și va beneficia nu doar de un premiu, ci și de recunoașterea publică a contribuției sale la consolidarea imaginii Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Nu ratați ocazia de a deveni parte din istoria acestei instituții și de a lăsa o amprentă durabilă asupra identității educaționale a Universității care formează liderii de mâine în educație. Înscrieți-vă și dați viață mascotei care va însoți UPSC în toate etapele sale viitoare!

Tinerii inovatori au impresionat la Campionatul Național FIRST Tech Challenge

Peste 180 de elevi din întreaga țară și-au dat întâlnire la Chișinău pentru a participa la prima ediție a Campionatului Național FIRST Tech Challenge (FTC) Moldova. Evenimentul, desfășurat în zilele de 5 și 6 aprilie curent, a adunat 24 de echipe de tineri pasionați de robotică și tehnologie, transformând competiția într-o sărbătoare a inovației și colaborării.

Roboții construiți de elevi au trecut prin probe complexe care le-au testat funcționalitatea, inovația și adaptabilitatea. De la designul mecanic la programarea autonomă și abilitățile de pilotaj în timpul meciurilor, fiecare detaliu a contat la stabilirea clasamentului final. Atmosfera din sala de competiție a fost electrizantă, întreținută de energia tinerilor și de susținerea antrenorilor și profesorilor care i-au însoțit în această călătorie tehnologică. Prezent la deschiderea oficială a evenimentului, ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a transmis un mesaj de încurajare pentru

toți participanții: „Campionatul FIRST Tech Challenge Moldova demonstrează, încă o dată, că Moldova are potențial și tineri dispuși să muncească din greu pentru a-și transforma visurile în realitate. Este o dovadă clară că, prin pasiune, perseverență și muncă susținută, nimic nu este imposibil. Le mulțumim organizatorilor pentru dedicarea lor și pentru că au creat un cadru în care tinerii talentați pot evolua, învăța și străluci. Aprecieri, de asemenea, contribuția profesorilor – indiferent de nivelul de experiență – care aduc în fiecare zi entuziasm, energie și inspirație. Fără implicarea

acestor mentori, succesele elevilor nu ar fi fost posibile.”

Evenimentul a fost marcat de multiple momente de excelență. Echipele au prezentat soluții tehnice ingenioase, demonstrând o înțelegere avansată a principiilor mecanicii, electronicii și programării. De asemenea, au impresionat prin modul în care au aplicat principiile FIRST – Gracious Professionalism și Coopertition – respectându-și adversarii și ajutându-se re-

ciproc în momentele dificile. La finalul celor două zile intense de concurs, câștigătorii primei ediții FTC Moldova 2025 au fost desemnați și urmează să reprezinte țara la competițiile internaționale din circuitul FIRST. Această oportunitate deschide perspective largi pentru tinerii inovatori, oferindu-le acces la o rețea globală de lideri în tehnologie și educație. Premiile acordate nu au vizat doar performanța tehnică, ci și excelența

în prezentare, colaborare și impactul pozitiv asupra comunității. Astfel, campionatul a încurajat dezvoltarea holistică a participanților, subliniind importanța atât a abilităților tehnice, cât și a celor de leadership și comunicare. Organizatorii evenimentului au subliniat semnificația sprijinirii continue a inițiativelor STEM în Republica Moldova. Prin implicarea elevilor în proiecte de robotică și tehnologie încă de pe băncile școlii, se pun bazele unei economii bazate pe inovație și cunoaștere.

Evenimentul a fost posibil datorită implicării voluntarilor, antrenorilor, partenerilor educaționali și instituțiilor publice, care au înțeles rolul esențial al educației tehnologice pentru progresul societății. Gazda evenimentului a fost Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului” din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Manuale noi pentru învățământul profesional tehnic din R. Moldova

Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu proiectul „Întreprinderi și Comune Puternice pentru Moldova”, a distribuit recent 243 de manuale de specialitate către 20 de instituții de învățământ profesional tehnic din țară. Inițiativa, sprijinită financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și Guvernul Elveției, are ca scop modernizarea educației profesionale tehnice din R. Moldova.

Manualele acoperă domenii esențiale, precum ingineria metalelor, ingineria electrică, tehnologia utilajelor agricole și pentru construcții, tehnologiile din industria auto. Aceste resurse vor contribui la îmbunătățirea procesului educativ și la dezvoltarea competențelor practice ale elevilor, pregătindu-i pentru o integrare rapidă pe piața muncii. De asemenea, manualele sunt structurate pentru a sprijini atât

învățarea teoretică, cât și aplicarea practică a cunoștințelor, aspect esențial pentru formarea unui specialist complet.

Silviu Gîncu, șeful Direcției politice în domeniul învățământului profesional tehnic, a subliniat că aceste materiale sunt aliniate la curriculumul național și vor sprijini formarea unor tineri mai bine pregătiți pentru cerințele economiei moderne. „Prin accesul la manuale actualizate și relevante, elevii vor putea dobândi cunoștințele și abilitățile necesare pentru a face față provocărilor industriei, aflate în continuă schimbare”, a adăugat sursa citată.

Această acțiune face parte dintr-un proiect de durată, ce vizează nu doar distribuirea de resurse educaționale, dar și dezvoltarea unor parteneriate sustenabile între autoritățile educaționale și sectorul privat, pentru a răspunde nevoilor unei economii în continuă expansiune.

UPSC a obținut 10 medalii de aur la Salonul Internațional de Inventică InventCor 2025

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a adus o contribuție remarcabilă la Salonul Internațional de Inventică InventCor, desfășurat în perioada 3-5 aprilie curent la Deva, România. Evenimentul, organizat la Centrul Cultural „Drăgan Muntean”, a reunit peste 480 de invenții din aproximativ 40 de țări, incluzând lucrări ale inventatorilor individuali și colectivi, universităților, institutelor de cercetare, dar și ale tinerelor talente – elevi și studenți cu proiecte inovative.

Lucrările prezentate de echipa UPSC au fost apreciate de juriu și distinse cu 10 medalii de aur, alături de premii speciale, evidențiind atât creativitatea, cât și angajamentul instituției în vederea promovării inovației științifice și educaționale.

Performanța obținută subliniază valoarea cercetării și a educației non-formale, aspecte fundamentale pentru dezvoltarea unui sistem educativ modern și adaptat nevoilor societății actuale.

Salonul Internațional de Inventică InventCor, o platformă importantă pentru prezentarea celor mai noi invenții și soluții inovative, a oferit un cadru propice pentru schimbul de idei între participanți din diverse domenii. Evenimentul a avut ca scop promovarea educației non-formale pentru toate vârstele, stimularea creativității și inovării și

dezvoltarea unui spirit creativ-inovativ în rândul tinerelor talente, contribuind astfel la consolidarea unui mediu educațional orientat spre inovație.

Obiectivele evenimentului au fost în total acord cu viziunea Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, care se impune ca un actor activ în educația non-formală și în sprijinirea dezvoltării continue a tinerelor minți. Sperăm că invențiile prezentate la această ediție a salonului vor contribui la evoluția științifică și educațională la nivel internațional.

Reciclarea plasticului

Chimia este prezentă în fiecare aspect al vieții noastre. De la mâncarea pe care o consumăm și hainele pe care le purtăm, până la produsele de curățenie sau medicamentele pe care le folosim, toate fiind create sau influențate de procese chimice.

Cunoașterea chimiei ne ajută să facem alegeri mai bune pentru sănătatea noastră și pentru protejarea mediului. Plasticul este unul dintre cele mai utilizate materiale în viața modernă. Îl găsim în ambalaje, sticle, pungă, haine, jucării și multe altele. Deși este practic și durabil, plasticul are un impact negativ asupra mediului, mai ales atunci când nu este reciclat corespunzător. Adresăm felicitări pentru Ale-

xandra Prepelița, elevă în clasa a IX-a a IPÎ LT Orizont, filiala Bălți, cu prilejul obținerii locului 3 în cadrul concursului organizat de Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, având ca temă de cercetare „Reciclarea plasticului”, subsemnata fiind profesor coordonator.

Această realizare este dovada unei munci susținute, a pasiunii pentru știință și a dorinței de a cunoaște mai multe despre lumea fascinantă a chimiei. Să obții un astfel de rezultat într-o competiție cu un nivel ridicat de exigență este o dovadă nu doar a inteligenței, ci și a perseverenței, ambiției și spiritului de cercetare și curiozitate.

Angela PÎSLARAȘ,
profesoară de chimie,
IPÎ LT Orizont, filiala Bălți

Finanțarea sportului de performanță și digitalizarea învățământului dual

Executivul a aprobat recent modificări la Regulamentul privind Mecanismul de finanțare a sportului de performanță, pentru a asigura optimizarea sprijinului oferit federațiilor sportive naționale. Astfel, campionatele republicii organizate de forurile sportive vor fi punctate separat pentru categoriile seniori (Under-23), juniori (U-20), cadeți (U-17) și elevi (U-15). De specificat că prevederea anterioară acorda un punctaj unic la toate categoriile de vârstă.

În plus, școlile sportive din Republica Moldova vor beneficia de echipamente IT moderne, adaptate nevoilor educaționale ale elevilor și cadrelor didactice. Per total, în instituțiile pre-universitare de învățământ din întreaga țară vor ajunge circa 5 000 de laptopuri și peste 2 000 de tablete, grație proiectului „Reforma Învățământului din Moldova” (PRIM). Iar agenții economici care implementează programe de

învățământ dual vor avea, conform noilor norme legislative, un acces mai facil la subvenții în vederea instruirii elevilor. Așadar, cuantumul compensării costurilor pentru remunerația de formare profesională a elevilor din învățământul dual a fost majorat de la 30% la 100%. Totodată, au fost excluse costurile unităților economice pentru organizarea locurilor de instruire și cele legate de desfășurarea procesului de organizare a învățământului dual.

De asemenea, unitățile economice vor avea mai mult timp pentru a depune cereri de solicitare a compensației, ceea ce va accelera procesul de decontare. De remarcat că în anul curent, fondul de subvenționare pus la dispoziția companiilor implicate în învățământ dual a fost majorat de la 10 la 15 milioane de lei.

Actualmente, circa 2400 de elevi își desfășoară studiile prin învățământ dual în cadrul a 40 de instituții de învățământ profesional tehnic, în parteneriat cu aproximativ 170 de unități economice.

Reporter UPp

Oxana Crăciun: Prin păstrarea bagajului cultural, generația tânără nu-și va pierde identitatea și valorile naționale

Venită din sudul Moldovei, unde dragostea pentru dans este însoțită încă din primii pași ai copilăriei, Oxana Crăciun devine o profesoară de coregrafie la Instituția Publică Liceul Teoretic „Ginta Latină” din Chișinău. Este o persoană care îmbină cu măiestrie tradiția, pasiunea și dăruirea în tot ceea ce face. Cu o carieră impresionantă atât ca interpretă de muzică populară, cât și ca profesoară de coregrafie, Oxana a reușit să cultive nu doar abilități artistice, ci și valori fundamentale care definesc o generație de tineri dansatori talentați. În acest interviu, vom explora cum și-a început drumul în lumea artei, ce înseamnă pentru ea educația artistică și cum reușește să transmită elevilor săi dragostea pentru tradițiile populare.

– Doamnă profesoară, cine v-a alțoit dragostea pentru artele frumoase?

– Provin dintr-o familie cu tradiții și obiceiuri care se respectă până în ziua de astăzi. La străbunii mei, atât din partea tatălui, cât și din cea a mamei, cântul și jocul erau puse în capul mesei nu doar la sărbători, ci și atunci când ne adunam cu ocazii mai speciale. De obicei interpretam piese muzicale în grup cu mama și mătușa Parascovia, care cântau în Ansamblul „Izvoarăș” din Cahul. Anume prin ele am îndrăgit arta cântului și a dansului. Când am mai crescut, am devenit și eu membră a acestui ansamblu minunat, unde mi s-a alțoit dragostea pentru artele frumoase și m-am învățat să selectez muzică de calitate.

– Cum ați descoperit pasiunea pentru coregrafie și ce v-a determinat să alegeți cariera de profesor?

– Nu aveam planificat să devin coregraf, această idee a venit cumva mai târziu. Acasă obișnuiam să ascult pe Maria Ciobanu, pe discuri vinil, care cânta muzică oltească, iar melodiile ei erau destul de dansante. Deja în Ansamblul „Izvoarăș”, condus de maestrul Ion Arabadji, dansul mi-a intrat în sânge și am hotărât să aplic la Facultatea de Coregrafie, la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice. După absolvire, am activat în Ansamblul de Dansuri și Căntece „Fluieraș” și în Orchestra „Plai Moldovenesc” a Ministerului Afacerilor Interne.

La vârsta de 40 de ani, am început să mă dedic pedagogiei. De fapt, pedagogia se învăța cu timpul, la fiecare lecție predată. Pentru mine este foarte important ca elevul să iubească dansul

popular, pentru că abordarea este diferită, mult mai complicată decât dansul de estradă, de exemplu. Aici sunt implicate și obiceiurile strămoșești, tradițiile, iar copilul trebuie să le cunoască. Și eu, la rândul meu, învăț în fiecare zi de la copii dragostea de viață. Este o generație deosebită, capabilă, care știe ce vrea, este educată, disciplinată și foarte, foarte talentată.

– Având în vedere experiența dumneavoastră de 10 ani în domeniu, cum a evoluat de-a lungul timpului abordarea ce o aveți față de pedagogie?

– Observând rezultatele obținute împreună cu clasele coregrafice, acest lucru mă motivează și mai mult să creez dansuri cât mai diverse și interesante, atât ca desen, cât și ca mișcare. De asemenea, mă încurajează să continui să particip la activitățile școlare și extrașcolare.

– Lucrați cu elevi din clasele a VII-a și a IX-a, pe care îi instruiți încă din clasa I. Cum influențează această relație pe termen lung asupra dezvoltării lor artistice și personale?

– Știm cu toții că în coregrafie, disciplina și devotamentul sunt fundamentale. Copiii sunt selectați încă din clasa I pentru a urma un profil coregrafic, iar acest lucru le influențează dezvoltarea pe termen lung. Ca profesor de coregrafie, este esențial să observi și să cultivi calitățile artistice ale fiecărui elev, precum auzul muzical, grația și plasticitatea mișcărilor. Pe măsură ce discipolii avansează, fiecare lecție contribuie nu doar la perfecționarea abilităților lor de dansatori, dar și la dezvoltarea fiecăruia dintre ei ca personalități. Îi învăț cum să colaboreze cu colegii și cu partenerii de dans, pentru

că le sugerez întotdeauna gândul că sunt un colectiv unit. Am o experiență frumoasă cu aceste două clase de coregrafie. Am început învățându-i pașii de bază ai horei, hostropățului și sârbei. Este o muncă intensă și plină de satisfacții. Acum, acești elevi sunt deja dansatori adevărați, însă îi consider „copiii mei” și sunt mândră de ei. Timpul petrecut împreună ne-a transformat într-o adevărată echipă, iar în opinia mea, ei sunt deja profesioniști.

– Predați dans ritmic, popular și clasic. Cum reușiți să echilibrați aceste stiluri diferite în programul dumneavoastră și cum le adaptați la nivelul elevilor?

– Dansurile ritmic, popular și clasic se echilibrează și se combină foarte armonios în cadrul progra-

mului nostru. Dansul clasic este considerat baza tuturor stilurilor de dans, deoarece învață elevii cum să-și poziționeze corect mâinile, picioarele și capul, astfel încât întregul corp să fie în armonie. Aceste tehnici fundamentale se aplică ulterior în dansul popular, atunci când lucrăm la montarea mișcărilor și a desenului coregrafic. Dansul ritmic, pe de altă parte, este un proces de rafinare a mișcărilor, în care elevii învață să repete mișcările ritmate în sincron cu bătăile muzicii. În funcție de nivelul elevilor, adaptez lecțiile astfel încât fiecare stil să fie înțeles și aplicat în mod corespunzător, respectând ritmul propriu fiecărei discipline.

– Mulți vă cunosc ca interpretă de muzică populară. Cum reușiți să îmbinați cariera de artist cu cea de profesor?

– Atât timp cât îți place ceea ce faci și o faci cu dăruire, nimic

nu este imposibil sau complicat. Muzica și dansul nu pot exista separat; atunci când le combin frumos, totul capătă sens. Reușesc să îmbin cu succes cariera de artist cu cea de profesor, având suficient timp atât pentru a participa alături de elevii mei la diverse activități școlare și extrașcolare, cât și pentru a cânta în spectacole, la hramuri sau în cadrul evenimentelor de familie. Totul depinde de organizare și pasiune.

– Ați participat cu elevii dumneavoastră la numeroase spectacole, inclusiv la festiva-

lul „Fântâna Dorului”, unde ați obținut locuri de frunte. Cum descrieți experiența acestor evenimente și ce beneficii aduc elevilor?

– Acest festival este un eveniment deosebit pentru colectivele coregrafice, fiind o oportunitate de a câștiga experiență și de a obține locuri de frunte. Participăm anual, iar acest lucru ne ajută să ne îmbunătățim performanțele, să legăm prietenii între colective și să interacționăm cu alți dansatori. Consider că sectorul Ciocana al capitalei este unul dintre cele mai puternice în domeniul dansului popular, iar acest lucru ne stimulează să progresăm și să facem diferența în fața altor echipe.

– Având în vedere că IPLT „Ginta Latină” are un profil artistic, cum colaborează elevii de la coregrafie cu ceilalți tineri în domenii precum muzica, teatrul sau artele vizuale?

– În cadrul liceului nostru, există o orchestră de fanfară, un colectiv etnofolcloric, un grup de fluierași, secții de pictură și,

bineînțeles, clase de coregrafie. Relația dintre elevi este armonioasă, iar schimburile de experiență sunt frecvente. Ei se susțin reciproc, colaborează la diverse proiecte și evenimente și sunt mândri că fac parte dintr-un colectiv artistic atât de diversificat. Astfel, fiecare elev are ocazia să-și exprime talentul într-un mediu creativ și să învețe, contribuind la creșterea și dezvoltarea colectivului artistic al liceului.

– Ce înseamnă pentru dumneavoastră tradiția neamului și cum o transmiteți elevilor prin dans și muzică?

– Le povestesc elevilor despre proveniența fiecărui dans în parte și despre semnificația mișcărilor specifice. Ei studiază biografiile coregrafilor iluștri, naționali și internaționali, precum și istoria ansamblurilor profesionale din Republica Moldova. De asemenea, pregătim referate pe teme legate de tradițiile și obiceiurile strămoșești. Avem activități care au ca tematică obiceiurile și tradițiile populare, prin care le transmitem elevilor valorile și identitatea culturală a neamului nostru. Pentru mine, tradiția neamului reprezintă un element esențial al identității noastre naționale. Este important ca prin dansurile strămoșești să subliniem semnificația menținerii bagajului cultural, pentru ca această generație în creștere să nu-și piardă identitatea și valorile naționale specifice neamului nostru.

– Ce rol joacă arta coregrafică în dezvoltarea armonioasă a copiilor?

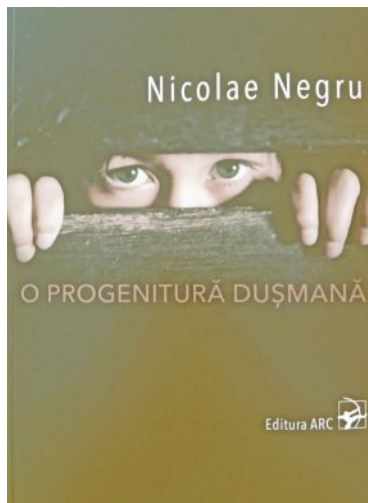
– Prin dans, copiii își dezvoltă nu doar abilități fizice, ci au parte și de o creștere corectă, dobândind o ținută scenică adecvată. Dansul contribuie semnificativ la îmbunătățirea comunicării în grup, la formarea disciplinei și educației, promovând valori precum rafinamentul și eleganța. În plus, interacțiunea în cadrul parteneriatului de dans încurajează un comportament respectuos și frumos între elevi, aspect esențial pentru dezvoltarea lor personală. Nu în ultimul rând, dansul este o activitate ce poate fi practică pe parcursul întregii vieți, având un impact pozitiv asupra sănătății fizice și mentale, menținând corpul sănătos și mintea clară chiar și la vârste înaintate.

A intervievat

Silvia TURCAN

„O progenitură dușmană” – carte emoționantă de Nicolae Negru

Din programul de lectură „Chișinăul citește” din anul curent face parte și volumul „O progenitură dușmană” de Nicolae Negru. După ce cărțile care fac parte din acest program au fost lansate și prezentate de autori, critici literari și editori la sediul central al Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, ele și-au început parcursul maratonist de lectură în filialele bibliotecii centrale.

Unul din aceste „botezuri” literare sau confruntări benefice cu cititorii s-a produs și la Biblioteca „Transilvania” din sectorul Ciocana al capitalei, unde activează un club cu un generic care vorbește de la sine: „Lectură generoasă”. Ședințele au loc de regulă în ultima zi de joi a lunii. De această dată, din considerente organizatorice, ședința din luna martie a avut loc cu o săptămână mai devreme.

Copiii romi vor fi sprijiniți de mediatori educaționali pentru a preveni abandonul școlar

Ministerul Educației și Cercetării (MEC), în parteneriat cu UNICEF Moldova, a lansat un proiect-pilot dedicat instituirii funcției de mediator educațional, cu scopul de a facilita integrarea copiilor romi în sistemul de învățământ și de a reduce rata abandonului școlar.

Noul specialist va avea rolul de a întări relația dintre școală, familie și comunitate, asigurând o comunicare eficientă și susținând participarea activă a elevilor la procesul educațional. Totodată, mediatorul va monitoriza frecvența școlară și va contribui la prevenirea absenteismului și a fenomenului de bullying în rândul copiilor de etnie romă. Într-o primă etapă, proiectul va fi implementat în localitățile

După ce gazda, directoarea **Parascovia Onciu**, a făcut prezentările de rigoare și a venit cu un mesaj de salut și de bun augur, au început dezbaterile sau să le zicem discuțiile pe marginea cărții „O progenitură dușmană”, în prezența autorului și a criticului literar Iulian Ciocan.

Concretizăm că la ședințele acestui club membrii lui, foști pedagogi, economiști, funcționari publici, oameni de diferite profesii dar care sunt pasionați de lectură, vin cu tema de acasă pregătită, adică cartea este citită și analizată. Mai ales că președinta clubului, **Alexandra Tănase**, este fostă profesoară de limba și literatura română și are experiență în instruirea discipolilor. Evident că tonul discuției l-a dat tot doamna președinte, care a venit cu o analiză la obiect a cărții, împărțându-și impresiile sale de lectură.

Din alocuțiunea ei am extras următorul fragment: „Am citit mai multe lucrări despre deportări, dar această carte este luminoasă, plină de optimism. Eu am citit-o de două ori, deoarece sunt moderatoarea ședințelor și am și o responsabilitate sporită. Autorul ne demonstrează că un copil în orice situații n-ar nimeri, dar bunătatea celor din jur, a mamei, a tatălui prevalează. Așa că copilul nu are acea durere prin care trec maturii. Autorul subliniază că n-a fost un copil năzdrăvan, ci unul obișnuit. Cu toate că titlul „O progenitură dușmană” semnifică că e vorba de un copil răcit, părăsit, ostracizat. Deși mama și tatăl lor au fost mereu alături de acești copii luați de acasă și duși în „siberii de gheață”, vorba poetului.

M-a frapat un detaliu: Atunci când trenul s-a oprit într-o gară, copilul alerga spre capătul acestuia în contrasens, dorind să ajungă în Moldova, pentru că i s-a făcut dor de casă. Dar soldații sovietici l-au oprit, altfel s-ar fi rătat în pustietatea siberiană. Am descoperit că suntem de o samă cu domnul Nicolae Negru. Eu n-am fost deportată, dar când citeam cartea mă regăseam și eu copil în satul meu. Această viziune dintre mamă, copil și tatăl lui face cartea să fie plăcută lecturii. Îmi aminteam și de mama mea, de tatăl meu. Am trăit aceleași greutăți și foamete, atâta că nu am fost deportați. Uneori îl invidiam pe Nicolae că toate paginile unde este vorba de mama lui sunt pline de căldură și de dragoste, compasiune și înțelegere. Probabil că

Ecaterina Iurcu-Urătu, poetă: „Domnule Nicolae Negru, vreau să vă spun că subiectul abordat e unul dintre cele mai necesare pentru educarea tinerei generații, pentru a păstra memoria trecutului, văzut cu ochii dvs. de copil. Au rămas foarte puțini din urmașii deportaților. Având un cod genetic atât de bun, având rădăcini atât de trainice, Nicolae Negru a reușit să devină și publicist, și scriitor și comentator politic, s-a încadrat și în mișcarea de eliberare națională. E omul care luptă pentru viitorul european al Republicii Moldova.”

Iulian Ciocan: „Eu mă bucur foarte mult că mă aflu astăzi aici. Este una din cărțile cele mai bune pe care le-a scos editura în ultima perioadă. Ea a luat premiul național pentru anul 2024.

maturul Nicolae a trecut prin suflul său dorul de mamă. Autorul și copilul de atunci a descoperit că taigaua e o pădure mare, dar spre deosebire de pădurile noastre este una întunecată. Deseori în carte autorul subliniază că i-a salvat credința în Dumnezeu.

Elena Didilica: „Sunt economistă, sunt descendenta unei familii basarabene de deportați ai anului 1949. A fost o carte foarte bine aleasă pentru programul „Chișinăul citește”, aceasta e părerea mea. Am citit-o dintr-o răsuflare ca pe o cafea sorbită în grabă, cartea lui Nicolae Negru având 295 de pagini. Este dedicată nepoților Olivia și Călin, niște copii foarte draguți. Domnul Nicolae Negru atât de bine a redat evenimentele, că eu m-am asociat cu ceea ce i s-a întâmplat lui, numai că dânsul a fost deportat în Siberia la vârsta de doi ani și jumătate, iar eu sunt copilul Siberiei de acasă. Cartea mi-a plăcut mult, la fel mi-au plăcut unele detalii care mi-au atins coardele sufletului. De exemplu, copilăria autorului foarte mult se asociază cu copilăria mea. Citeam și mă regăseam la pag.91, clasa a 8-a: „Ruptul de bujori, furatul...” și eu deodată am asociat clasa întâi, furatul de flori, am primit papară...”

Au fost niște analize aici foarte pertinente, s-a spus cam tot. Doamna A.Tănase a subliniat un lucru foarte important că deși sunt descrise niște situații tragice prin care a trecut el și familia lui, precum și poporul nostru, însă cartea în ansamblul ei este una luminoasă. De ce? Pentru că autorul a ales o perspectivă foarte bună de a descrie o tragedie; își reprimă emoțiile, povestește drama fără să strige, fără să plângă. E un fel de literatură de frontieră, iar această carte poate fi considerată memorialistică, în același timp fiind un roman autobiografic. Noi, cei prezenți aici, majoritatea suntem ca vârstă după 50 de ani, și bineînțeles că temele acestea pentru generația noastră sunt apropiate. Dar vreau să vă spun că am fost zilele trecute cu domnul Nicolae Negru la un liceu și am văzut și niște tineri interesați de aceste teme.”

Nicolae Negru: „În această carte sunt mai multe episoade pe care poate aș fi dorit să le uit, dar nu le pot uita. Tot ce am scris aici e ceea ce mi s-a întâmplat foarte adânc în memorie. Când scriam, îmi aminteam de un fir din cele trăite, pe urmă el se deapănă mai departe. Dar cartea a pornit de la nepoțica mea și scriu despre lucrul

acesta; după ce îi citeam din vreo carte, ea nu vroia să adoarmă și atunci începea să mă descoase, că n-ai avut și tu peripeții, n-ai făcut vreo poznă în copilărie. Așa i-am spus într-o seară cum m-am întâlnit cu un urs pe când eram în Siberia, deportat împreună cu ceilalți frați și părinții...”

Asemenea mărturisiri autorul le-a inclus în prologul la „O progenitură dușmană” din care cităm, continuând firul depănat anterior: „Tot scotocind, seară de seară, prin cotloanele memoriei, rătăcind imagină prin labirintul unor vremuri mai îndepărtate, mai tulburi, mai primejdioase în unele perioade, am descoperit mai multe istorii demne de atenția unui copil, interesat de aventurile și năzbâțiile bunicului său. Anticipând că și Călin Ioan, fratele mai mic al Oliviei, ar putea să-mi pună curând aceeași întrebare, m-am gândit că ar fi bine să le am, peripețiile copilăriei mele, perioada siberiană și cea basarabeană, adunate la un loc, ca să nu mai apelez de fiecare dată la memoria tot mai selectivă de la un timp. Așa am ajuns să scriu acest text, căruia, pe parcurs, i s-au adăugat și alte resorturi, și noi linii de subiect, apucând-o pe căi neprevăzute de mine.”

Nicolae Negru a răspuns la mai multe întrebări din partea cititorilor, membrilor clubului de lectură. În final, a mulțumit organizatorilor și gazdei, spunând că a rămas satisfăcut de impresiile și reacțiile cititorilor de la Biblioteca Transilvania. În loc de concluzie, voi cita aprecierea criticului literar Eugen Lungu, făcută pe coperta a patra a cărții „O progenitură dușmană”: „Nicolae Negru este mai mult decât un simplu martor ocular. Dânsul devine conștiința care nu numai a înregistrat totul, dar a și dat acelor evenimente o interpretare corectă din punct de vedere politic, social și etnic. Dacă se va ajunge cândva la un rechizitoriu împotriva URSS ca stat dictatorial, care și-a decimat propriul popor și a comis crime împotriva umanității pe teritoriile „alipite” cu forța armelor, /cum se face acum în Ucraina n.n. A.V./ „O progenitură dușmană” ar putea servi ca document demascator al atrocităților comise de Stalin și urmașii lui. Căci Nicolae Negru își urmează istorisirea, consemnând și evenimentele de după întoarcerea din exil, practic până în momentul dizolvării colosului sovietic. Să sperăm că nepoții – nu numai ai autorului – vor ști să citească această carte nu doar la suprafața întâmplărilor, ci și în adâncimea cauzelor care le-au provocat.”

Andrei VIZIRU

Ce suferă creierul nostru când ne aflăm prea mult timp pe rețele sociale?

Opinii expuse de Lucia Gheorghe, medic rezident psihiatru

Într-o lume tot mai conectată digital, dependența de telefonul mobil și de rețelele sociale se transformă într-un fenomen alarmant, cu efecte directe asupra sănătății mintale. Dr. Lucia Gheorghe, medic rezident psihiatru la Spitalul Clinic de Psihiatrie „Profesor Doctor Alexandru Obregia” din București, România, vorbește, într-un interviu acordat pentru *edupedu.ro*, despre mecanismele neurobiologice implicate și despre riscurile subtile pe care puțini dintre noi le conștientizează.

tineri riscă să dezvolte dependențe digitale greu de corectat la vârsta adultă. Lipsa controlului asupra timpului petrecut online afectează nu doar performanțele școlare, ci și dezvoltarea socioemoțională.

Când creierul „cere pauză”

Pe termen scurt, utilizarea intensivă a telefonului determină oboseală mentală și scăderea eficienței cognitive. Pe termen lung, poate conduce la modificări de comportament și la o diminuare a capacității de a gestiona emoțiile.

„Mecanismele din creier care controlează atenția și recompensa sunt suprasolicitate continuu

atunci când ne aflăm prea mult timp pe rețelele sociale. Această hiperactivare poate duce la un cerc vicios: obosim, dar continuăm să căutăm stimulare, ceea ce accentuează epuizarea”, avertizează medicul.

De asemenea, expunerea la conținut filtrat și idealizat de pe platformele sociale poate genera frustrări, sentimente de inadecvare și o scădere a stimei de sine, mai ales în rândul adolescenților aflați în proces de formare identitară.

Soluția?

Conștientizarea și echilibrul

În fața acestor pericole, dr. Lucia Gheorghe susține necesitatea

dezvoltării unei educații digitale timpurii, care să îi învețe pe tineri cum să folosească tehnologia într-un mod responsabil și cum să-și protejeze sănătatea mintală. „Campaniile de informare trebuie să devină o prioritate. Nu trebuie să demonizăm tehnologia, ci să învățăm să o folosim într-un mod echilibrat”, adaugă ea.

În final, medicul recomandă părinților, educatorilor și tinerilor să adopte măsuri simple, dar eficiente: limitarea timpului petrecut pe telefon, stabilirea unor intervale clare pentru utilizarea rețelelor sociale, promovarea interacțiunilor reale și cultivarea hobby-urilor offline.

Concluzii: Într-o societate din ce în ce mai digitalizată, sănătatea mintală devine un domeniu vulnerabil. Înțelegerea efectelor reale pe care tehnologia le are asupra creierului este primul pas spre protejarea generațiilor viitoare. Așa cum avertizează dr. Lucia Gheorghe, nu tehnologia este problema, ci modul inconștient în care alegem să o folosim.

Timpul care dispare fără să știm

„Una dintre primele consecințe ale folosirii excesive a telefonului este pierderea percepției corecte asupra timpului”, explică dr. Lucia Gheorghe. Această tulburare, denumită disociere temporală, îi afectează în special pe adolescenți, care ajung să petreacă ore întregi în mediul virtual, fără să-și dea seama cât de mult neglijează alte activități fundamentale: odihna, învățarea sau interacțiunea directă cu cei din jur.

Specialista atrage atenția că rețelele sociale sunt concepute să mențină utilizatorii captivi într-un flux nesfârșit de informații, ceea ce suprasolicitează atenția și conduce la epuizare cognitivă. „Creierul nostru are o capacitate limitată de atenție. Odată depășită această limită, apare o stare de oboseală intensă, însoțită adesea

de cefalee și dificultăți de concentrare”, precizează medicul.

Un atac tăcut asupra sănătății mintale

Efectele utilizării excesive a rețelelor sociale nu se opresc la simplele dureri de cap. În timp, expunerea constantă la stimuli digitali poate contribui la apariția unor tulburări afective, precum anxietatea sau depresia. Cei mai vulnerabili sunt copiii, adolescenții, adulții tineri, dar și persoanele cu un istoric de afecțiuni psihice.

„Din păcate, în momentul de față nu există suficiente campanii de informare care să educe publicul larg asupra acestor riscuri. Este vital ca școlile să includă programe de conștientizare a pericolelor asociate utilizării excesive a tehnologiei”, subliniază Lucia Gheorghe. Ea remarcă faptul că, fără o educație adecvată, tot mai mulți

Când este copilul pregătit pentru școală?

Pentru mulți părinți, procesul de înscriere a copilului în clasa I este o etapă încărcată de emoții și întrebări. În ciuda faptului că există o vârstă minimă reglementată pentru acest pas, adevărata provocare nu ține doar de respectarea unui termen calendaristic, ci și de evaluarea realității din fiecare familie. Este vârsta de 7 ani suficientă pentru a considera copilul pregătit pentru începerea școlii? Ce înseamnă pregătirea reală pentru școală, dincolo de simpla împlinire a vârstei stabilite de Ministerul Educației și Cercetării?

Începând cu 3 martie curent, părinții din Republica Moldova pot depune cererile pentru înscrierea copiilor în clasa I pentru anul școlar 2025-2026, conform Orarului oficial aprobat de Minister. Într-o primă etapă, ce se va desfășura până la 30 aprilie, părinții copiilor care vor împlini 7 ani până la începutul anului școlar 2025 vor trebui să depună cererea și actele necesare. O a doua etapă de înscriere va avea loc între 19 și 30 mai, pentru copiii părinților cărora nu au putut depune cererea în prima etapă și pentru cei care vor împlini 7 ani între 1 septembrie și 31 decembrie 2025.

Pe lângă depunerea actelor, părinții trebuie să țină cont de faptul că, pentru copiii care vor urma clase cu profil special, se vor organiza probe de aptitudini. Primele teste vor avea loc în perioada 2-6 mai, iar rezultatele vor fi afișate pe 12 mai. După finalizarea primei etape, rezultatele înscrierii vor fi publicate pe 16 mai 2025, iar părinții vor putea consulta pe site-urile instituțiilor de învățământ numărul locurilor rămase disponibile. În perioada 2-6 iunie, probele de aptitudini ce au în vedere locurile rămase libere vor fi organizate pentru copiii care doresc să acceseze locurile neocupate din cadrul instituțiilor de învățământ cu profil.

În final, lista completă cu toți copiii înscriși în clasa I va fi publicată pe 10 iunie 2025. În mod excepțional, examinarea individuală a solicitărilor pentru copiii care nu au fost încă înmatriculați va avea loc între 20 și 30 august 2025. De asemenea, în acest an părinții nu vor mai trebui să prezinte Raportul privind dezvoltarea fizică, socioemoțională, cognitivă, a limbajului și comunicării, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare la finele grupei pregătitoare, în format fizic. Aceste date vor fi generate în sistemul informatic de management al educației (SIME), iar părinții vor putea accesa informațiile necesare direct de pe site-ul oficial.

Vârsta, un criteriu mai puțin relevant

Chiar dacă procesul de înscriere presupune respectarea unui termen

strict, părinții trebuie să știe că vârsta nu este unicul criteriu relevant atunci când discutăm despre pregătirea pentru școală. Mulți copii pot avea vârsta de 7 ani, dar să nu fi atins încă nivelul de dezvoltare necesar pentru a face față provocărilor școlare. Pe de altă parte, alți copii, cu o maturitate emoțională și cognitivă avansată, pot fi complet pregătiți să-și înceapă educația formală înainte de a împlini 7 ani.

Educația pentru școală nu presupune doar abilități academice, ci și o pregătire emoțională semnificativă. Un copil care înțelege regulile sociale, care poate respecta normele grupului, care este capabil să-și exprime gândurile și emoțiile într-un mod adecvat și care are un minim de autonomie personală (de exemplu, se îmbracă singur și știe să gestioneze lucrurile) va face mult mai ușor tranziția către învățământul primar. Aceste competențe sunt esențiale pentru adaptarea copilului la rutina școlară.

Factorii esențiali ai pregătirii pentru școală

Mai multe studii au demonstrat că nu doar vârsta este relevantă în momentul începerii școlii, ci și dezvoltarea socială, emoțională și cognitivă a fiecărui copil. Educatorii din grădinițele din toată țara recomandă o abordare personalizată a fiecărui copil în parte, iar părinții trebuie să fie foarte atenți la semnalele pe care le transmit propriii lor copii. De exemplu, un copil aș care are dificultăți în a înțelege și exprima reguli, care nu

poate lucra în echipă sau care se simte nesigur într-un mediu social mai structurat, poate să beneficieze de un an suplimentar de pregătire înainte de a începe școala. Acest an în plus poate contribui semnificativ la creșterea încrederii în sine și va ajuta eventual copilul să-și îmbunătățească abilitățile sociale și emoționale.

În schimb, există și copii care, din punct de vedere cognitiv, pot să facă față cu succes cerințelor școlii mai devreme decât alții. De exemplu, aceștia pot să citească, să scrie sau să rezolve probleme matematice simple înainte de a ajunge în clasa I, însă acest lucru nu înseamnă că sunt pregătiți în mod complet pentru a face față complexității vieții școlare.

Impactul mediului familial asupra pregătirii școlare

Un alt factor esențial de care trebuie să ținem cont este mediul familial. Copiii care trăiesc într-un mediu stimulant, în care învățătura este încurajată și în care părinții își sprijină activ copiii în dezvoltarea educațională, tind să aibă o pregătire mai bună pentru școală. De asemenea, familia are un rol decisiv pentru dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale copilului. În contextul în care părinții își susțin copiii în învățătura lor și în înțelegerea de noi concepte, aceștia pot ajuta la dezvoltarea unui set solid de abilități de învățare care vor sprijini succesul școlar.

Părinții trebuie să fie implicați activ în procesul educațional al copilului lor, nu doar prin completarea formalităților administrative necesare înscrierii, ci și prin sprijinirea

acestora în activitățile educaționale școlare. Cititul împreună, activitățile creative sau jocurile care implică gândire logică sunt doar câteva dintre metodele prin care părinții pot stimula dezvoltarea cognitivă și emoțională a celor mici.

Alegerea personală

Este important de menționat că deși Ministerul Educației și Cercetării a stabilit un cadru legal clar pentru înscrierea copiilor în clasa I, fiecare caz este diferit și trebuie tratat cu atenție și înțelegere. Așa că părinții vor analiza cu seriozitate gradul de pregătire al copilului lor și vor consulta profesioniști în educație sau chiar psihologi, în cazul în care au dubii privind momentul potrivit pentru a începe școala. Consilierea psihologică poate ajuta la identificarea nivelului de pregătire emoțională și cognitivă a copilului, iar uneori, un an suplimentar în grădiniță poate face diferența între un început mai dificil și o tranziție armonioasă.

În concluzie, înscrierea copilului în clasa I nu reprezintă doar o formalitate administrativă, ci este o decizie complexă, care trebuie să țină cont de maturitatea viitorului școlar, de contextul familial și de abilitățile sale de a face față provocărilor educaționale. Deși vârsta este un factor important, n-ar trebui să fie considerat unicul criteriu în acest sens. Fiecare copil se dezvoltă într-un ritm propriu, iar părinții trebuie să-și asume responsabilitatea de a evalua această pregătire, pentru a asigura succesul educațional pe termen lung.

„Spectacolul - Document: 107 ani de istorie” O seară de emoții, artă și recunoștință

În inima orașului Ștefan Vodă, acolo unde ecurile istoriei se împletesc cu vibrațiile prezentului, s-a desfășurat un eveniment de o semnificație profundă: „Spectacolul - Document: 107 ani de istorie”. În contextul Zilei de comemorare a Unirii Basarabiei cu Patria mamă, sala mare de festivități a Casei Orașenești de Cultură a devenit un templu al memoriei, un loc unde trecutul a prins viață prin cuvinte, muzică și emoție.

La deschiderea evenimentului, a ținut un discurs primarul de Ștefan Vodă, Vladislav Cocu, ale cărui cuvinte au fost pătrunse de un spirit de solemnitate și respect față de aniversarea evocată. A urmat un discurs al protopopului Bisericii Ortodoxe „Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare

și Sfânt”, Vadim Dimitrenco, care a subliniat dimensiunea spirituală a evenimentului, amintind de sacrificiile și idealurile care au marcat istoria neamului.

În continuare, profesorul de istorie Anatol Cârnu a prezentat o perspectivă lucidă și detaliată asupra evenimentelor din

27 martie 1918, scoțând din arhiva timpului amintirea deputaților Sfatului Țării care au votat Unirea. În context, a vorbit despre curajul de a fi român, despre alegerea care a schimbat soarta a milioane de cetățeni.

În prim-plan bogăția tradițiilor și a spiritului patriotic. Iar elevii de la IP LT „Ștefan Vodă” au impresionat prin prestațiile lor, demonstrând talent și dedicare în ceea ce ține de reînvierea momentelor istorice.

La rândul său, scriitorul, poetul, pictorul și caricaturistul Ștefan Agachi, membru al Uniunii Scriitorilor din Republicii Moldova, deputat al Sfatului Țării-2, a adus o notă de profunzime literară, subliniind importanța memoriei și a identității culturale. Și apoi, muzica și-a luat avântul...

Ansamblul folcloric „Vatra Nistreană”, grație interpretării măiestrite a pieselor muzicale, a produs o gamă de emoții aducând

După care Ansamblul de muzică ușoară „Strune de argint” a adăugat o notă de sensibilitate și frumusețe, armonizând ritmurile moderne cu ecurile trecutului. Evenimentul a culminat cu oficierea serviciului divin în memoria martirilor neamului românesc, un moment de reculegere și omagiu adus celor care și-au sacrificat viața pentru idealurile naționale. Rugăciunea, ca o punte între

generații, a unit sufletele celor prezenți într-un gând comun de recunoștință și speranță. Flăcările lumânărilor au luminat, iar în tăcere fiecare a auzit undeva în suflet și ecoul jertfei strămoșilor.

Apoi, spre final, publicul a resimțit parcă povara și mândria celor 107 ani care s-au scurs de la istoricul eveniment de Unire a Basarabiei cu România. Și au conștientizat faptul că 27 martie nu este doar o dată, ci și o speranță, o promisiune: „Basarabia a rămas, rămâne și va rămâne românească”.

„Spectacolul - Document: 107 ani de istorie” a fost mai mult decât un eveniment comemorativ – a constituit o călătorie emoționantă în timp, o celebrare a identității și a valorilor care ne definesc ca neam.

Emilia TINCU,
șef Casă de cultură Ștefan Vodă

PNUD: Proiecte de infrastructură școlară cu utilizarea metodelor STEAM

Elevii din regiunea Nord a țării au prezentat proiecte pentru un viitor sustenabil, cu inovație și creativitate. Astfel, 7 echipe ce fac parte din Rețeaua școlilor-model au prezentat rezultatele unor proiecte de infrastructură școlară, elaborate utilizând metode specifice educației STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică).

Prezentarea a avut loc în cadrul unui eveniment festiv din cadrul proiectului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

(PNUD) și Fondul Internațional al Națiunilor Unite pentru Necesități ale Copiilor (UNICEF), cu suportul Uniunii Europene.

Elevii au analizat sub îndrumarea profesorilor provocările din școlile lor și au propus soluții inovatoare, dând dovadă de spirit creator și de cooperare, prin dezvoltarea unor prototipuri 2D și 3D, planuri de implementare și bugete detaliate. Ei au demonstrat abilități specifice de arhitecți sau ingineri, printre inițiativele prezentate fiind Proiectul „O clasă altfel – inovație pentru un mâine sus-

tenabil” al echipei de la Liceul „B. P. Hasdeu” din municipiul Bălți, cu propunerea de a crea o clasă în aer liber, unde școlarii să învețe într-un mediu natural, utilizând panouri fotovoltaice și materiale reciclate.

La rândul său, echipa Liceului Teoretic „Alexei Mateevici” din Dondușeni a dezvoltat tematica „Biblioteca vie, un

najarea unui spațiu educațional în aer liber, care să ofere posibilitatea de desfășurare a unor activități curriculare și extrașcolare. Iar echipa de la Liceul „Mihai Eminescu” din Drochia a venit cu Pro-

iectul „ReCreare prin comunicare într-un spațiu verde”, care prevede amenajarea unui mediu interior modern pentru relaxare și socializare.

De asemenea, proiecte inedite au fost propuse și de elevii de la Liceul „Mihail Sadoveanu” din Ocnița, pentru a genera o „Oază de învățare și recreere” în curtea școlii. Și echipa Liceului „Grigo-

spațiu în care înveți de la natură”, în vederea elaborării unei locații multifuncționale, destinată „lecțiilor altfel”, studiului și recreerii în aer liber, contribuind la edificarea unui comportament ecologic printre învățăcei.

În ceea ce privește elevii Liceului „Miron Costin” din Florești, ei au prezentat Proiectul „Green Hub”, produs ce vizează ame-

Cor. UPp

Vasile Cocarcea – poetul tribun

Lansarea cărților „Misterele Bibliei” și „Lucoarea vine de la Prut”

În această mișcare cosmică, în care nu reușim să numărăm zilele, în această cavalcadă a timpului este loc și de un pronunțat spirit al artisticului. Orheiul mereu a fost și se înscrie în patrimoniul național ca o cetate a spiritualității umane, a talentului de talie națională și internațională: Paul Goma, Vladimir Curbet, Stela Popescu, Lilia Amarfi, Gheorghe Bossi-Dumeneanu, Vasile Asauleac, Vasile Dohotaru, Andrei Mudrea, Veronica Garștea, Valentina Izbeșciuc, Iurie Sadovnic, Tamara Ciobanu, Gheorghe Maxian, dinastia Târnă și Suruceanu, Liviu Știrbu, Ecaterina Popescu, Ion Rață, Ecaterina Negară și... Vasile Cocarcea, înflăcărat patriot al neamului de ieri și de azi. Poet-tribun, monograf, istoric, culegător, luptător pentru idealurile noastre, este mereu în avangardă ca deșteptător al nației pentru dreptate, unire, lumină și adevăr istoric.

Spiritul lui creativ și activ până la apogeu constituie o erupție vulcanică în slova poetică de ani de zile, este un tsunami spiritual, un optimist culegător plasat pe treaptă întâi în lupta împotriva unui regim bolnav și strâmb alcătuit. Este un poet urcat mereu pe baricadă cu spiritualitate pronunțată întru creșterea demnității de neam și istorie cu un adevăr adevărat. Eu îl consider o enciclopedie a timpului în domeniul istoriei. Este acel dac al neamului, care mereu se ia la luptă pentru a „...Zdrobi orânduiala cea crudă și nedreaptă, / Ce lumea o împarte în mizeri și bogății!” Un adevărat unionist al secolului!

Personal, am lecturat versurile din „Misterele Bibliei” nu ca să-mi omor timpul sau plictiseala lăuntrică. Cert este că versurile sunt pline de melodie, inspirație, cu dragoste de viață, versuri cu rimă și ritm, încheiate și bine șlefuite. Demn de admirație, Vasile Cocarcea își pune forța intelectuală, fizică, spirituală, talentul și capacitatea de muncă în slujba marii familii umane. „Misterele Bibliei” este o Carte Divină, care a fost înșirată în versuri din suflet și pentru suflet. Ea s-a născut din pasiunea de a descoperi și a împărtăși, contopindu-se prin fapte, reflecții, până când, la un moment de maturitate deplină, a fost editată la „Pontos”, Chișinău. A fost scrisă mai mult cu cerneală sanguină, cu emoții, cu dăruire pe parcurs de șapte luni. Autorul „s-a lăsat condus de energia creativă, spontaneitatea inspirației, palpațiile inimii și dorința puternică de a descifra și recrea acea realitate în versiunea sa” (Marcela Mardare, redactor-șef „Pontos”, Chișinău).

A fost o necesitate de timp ca „Misterele Bibliei” să fie scrisă definitiv, deoarece nu sunt doar rodul unui efort intelectual, ci și al unei trăiri continue, al unui proces de studiere istorică de înțelegere a unor subtilități rafinate. Fiecare psalm constituie o punte între experiență și cunoaștere, între trecut, prezent și viitor, între Testamentul Vechi și Testamentul Nou. „Misterele Bibliei” sper să fie nu doar o sursă de informație, ci și un izvor de inspirație pentru noi toți, cei care cred în mesajul și puterea lui Dumnezeu de a se forma, a trăi în credință și armonie într-o lume împlinită.

Permanent am văzut în el un mare poet, o peniță ascuțită a vechiului nostru zbuciumat. A gustat mult foc pământesc, ceresc și omenesc! Pentru el istoria poporului nostru constituie un martiraj. Consider că prin această Biblie versificată Vasile Cocarcea a atins apogeul cunoașterii și măiestriei poetice. Pentru el și pentru

noi această versificată Biblie constituie o treaptă de sacru, un izvor al vieții și al veșniciei.

„Tentat de sorgintea ineputabilă a textului biblic, de profunzimea lui și dorința-i izvorâtă din acea stare lăuntrică, ... ce pune stăpânire pe cugetul care se cufundă în esența lucrurilor lăuate de Dumnezeu, de acea intuiție care descoperă în adâncul sufletului poetului vibrații, energii neașteptate, ce îl impun să încredințeze hârtiei primele versuri inspirate de Sfânta Scriptură, capodopera divină a lui Dumnezeu, cartea sacră a creștinismului mereu actuală...” (Marcela Mardare).

Cea de-a doua carte, intitulată „Lucoarea vine de la Prut”, constituie un testament secular: „Doamne Sfinte!... Deșteaptă iar basarabeni / Să scoată stâlpii de hotar, / Să lumineze sfântul soare / Stindardul României Mari!”. Nu

încerc să definesc poezia lui Vasile Cocarcea, deoarece mereu m-am simțit inundată de metafore, comparații, expresii emoționale, prin care poetul a reușit să redea secretele creierului trecut prin inimă! Pentru el poezia este tărâmul metamorfozat al eului său, constituie o evadare de spirit și emoții, limbajul celui care nu și-a pierdut definitiv inima, este un testament în versuri fără timbre fiscale. Cuvintele pline de dor, durere, bucurie au fost puse într-o rimă înmuiată în paharul divin ce-i atinge pe toți cei în ardore.

Mottoul creației lui Vasile Cocarcea îl constituie „Testament”-ul lui Mihai Eminescu: „Mă duc și las în urmă, o prea frumoasă țară, / Pe care s-o cinstiți, n-o faceți de ocară! / Să nu lăsați străinii să ia acest pământ! / Eu plec pe alt tărâm, să mă-nsoțesc cu zeii, / Voi, pe pământul țării să vă purtați ca lei!”. Versurile ambelor cărți, „Misterele Bibliei” și „Lucoarea vine de la Prut”, m-au încântat, mi-au răzvrătit spiritul, mi-au întors sufletul pe dos, m-au încărcat cu energie pozitivă, dându-mi o altă putere de viață, de muncă și de creație în sfera în care activez.

P.S. Direcția Generală Educație Orhei i-a propus poetului, ca „Misterele Bibliei”, o adevărată capodoperă, să fie înscrisă în planul de învățământ și fiecare elev să dețină posibilitatea selecției disciplinei opționale.

Ludmila BOTNARIUC,
Direcția Generală Educație Orhei

„Pianistul înțelept”, material didactic elaborat în școli de arte de la nordul Moldovei

Citirea la prima vârstă în clasa de pian are un rol important pentru stăpânirea de către muzician a întregii bogății și diversități a repertoriului muzical. A avea această abilitate deschide vaste oportunități de a învăța mai multă muzică, tehnici de interpretare și de a-ți extinde repertoriul interpretativ. Acesta este motivul pentru care munca de dezvoltare a abilităților de citire la prima vârstă ar trebui să fie desfășurată în mod activ pe toată perioada de pregătire a unui pianist într-o

clasă de pian. Iar un profesor bun trebuie să cunoască principiile de lucru pentru dezvoltarea acestei abilități.

Materialul didactic „Pianistul înțelept” a fost elaborat cu aportul subsemnatei, în scopul de a ajuta profesorul pas cu pas să lucreze la dezvoltarea abilităților menționate mai sus în cea mai simplă și distractivă formă. Materialul muzical se bazează pe linii melodice simple și memorabile, adesea familiare. Cert este că instilarea simultană a formulelor

corecte de aplicare contribuie la dezvoltarea cuprinzătoare a elevilor.

Manualul este completat cu explicații din teoria muzicii, ajutând copilul să dobândească deprinderi transdisciplinare și, alături de progresul în citirea la prima vârstă și transpunerea textului

muzical, să trezească interesul pentru învățarea disciplinelor teoretice, unind astfel procesul muzical într-un singur tot. Manualul este elaborat la un nivel profesio-

nist și bine gândit, ghidând elevul de la simplu la complicat.

Prezentarea acestui manual a avut loc în februarie a.c., la Școala de Arte din orașul Cupcini (raionul Edineț), precum și la Școala de muzică „Ghenadie Ciobanu” din Edineț și la Școala de Arte „Teodor Negară” din Ocnița. Aceste prezentări au stârnit un viu interes în rândul profesorilor, motivându-i

astfel o dată în plus să muncească cu o deosebită dedicație la dezvoltarea unor abilități dobândite prin explorarea materialului didactic respectiv, ce poate fi folosit atât la cursurile de specialitate pian, cât și la orele de pian în general sau pentru studiul personal.

Svetlana SANDULEAC,
profesoară de muzică

Cum să transformăm conflictele în conversații constructive

În contextul în care conflictele între adolescenți și părinți devin din ce în ce mai frecvente, 21 de tineri din Ucraina și R. Moldova au participat la un atelier interactiv în cadrul unui proiect dedicat îmbunătățirii comunicării familiale. Cu genericul „De la conflict la acord: cum să comunicăm mai bine cu părinții”, atelierul a oferit adolescenților instrumente esențiale pentru gestionarea conflictelor.

al „Eu-mesajului”, care i-a ajutat pe adolescenți să învețe cum să-și exprime emoțiile într-un mod non-acuzator și mai eficient în comunicarea cu părinții, contribuind la reducerea tensiunilor.

Atelierele au fost susținute de facilitatori experimentați, care au încurajat adolescenții să aplice tehnici de autoreglare emoțională și să-și exprime liber gândurile și sentimentele. Participanții au învățat importanța ascultării active și au înțeles cum să rămână echilibrați emoțional în momente de conflict. Aceste sesiuni fac par-

te din proiectul „Facilitarea accesului copiilor refugiați din Ucraina la un mediu sigur de trai și educație, pentru o integrare socială sigură”, implementat de Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii și susținut financiar de UNHCR-Moldova. Proiectul sprijină integrarea adolescenților refugiați și le oferă instrumente importante pentru a face față provocărilor din viața de zi cu zi și pentru a construi relații interpersonale sănătoase și constructive.

Profesorii de la Școala Profesională din Ceadâr-Lunga, în pas cu noile tendințe didactice

Cadrele didactice de la Școala Profesională din Ceadâr-Lunga au participat, în perioada 4-7 aprilie, la o sesiune de formare dedicată tehnicilor moderne de predare, organizată de Centrul Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Activitatea a fost susținută în format mixt de formatorii Octavian Vasilache și Ion Achiri.

În cadrul cursului, Octavian Vasilache a abordat evoluția metodelor de predare, realizând paralele între metodele tradiționale și cele moderne. El a subliniat importanța menținerii relevanței metodelor tradiționale în procesul educativ, în timp ce a evidențiat eficiența și necesitatea integrării metodelor interactive, care favorizează o învățare activă și colaborativă. Vasilache a oferit exemple concrete din practica educațională, explicând cum noile tehnici pot îmbogăți experiența de învățare a elevilor, în special în domeniul învățământului profesional-tehnic.

Pe parcursul sesiunii, profesorii au explorat metode inovative de predare, de la utilizarea tehnologiilor digitale în procesul educațional până la integrarea proiectelor STEAM, STEM și

STREAM. Dr. Ion Achiri a prezentat concepte-cheie precum predarea axată pe motivație, dezvoltarea competențelor profesionale și adaptarea tehnicilor didactice la noile cerințe ale pieței muncii.

Discuțiile au vizat și provocările cu care se confruntă cadrele didactice în formarea elevilor pentru meserii de viitor. Într-un format interactiv, participanții au testat metode de implicare activă a elevilor și au analizat exemple de bune practici din școlile profesionale europene.

Un alt punct important al instruirii l-a constituit familiarizarea cu instrumente și platforme menite să sprijine învățarea practică. Profesorii au lucrat în echipe și au simulat activități care pot transforma lecțiile obișnuite în experiențe de învățare colaborativă și creativă.

Continuă înscrierea pentru programul „DOR – Diasporă*Origini*Reveniri”

A început înscrierea pentru programul „DOR – Diasporă*Origini*Reveniri”, destinat copiilor și tinerilor din diasporă și din R. Moldova. Programul este la ediția a XIII-a și se va desfășura într-un nou format, de două serii: 4-13 august și 16-25 august curent. În prima etapă, pe parcursul a zece zile, participanții vor explora Moldova, urmărind prin activități culturale, educative și sportive să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare în limba română.

De remarcat că participarea este gratuită, toate cheltuielile fiind acoperite din bugetul de stat, însă candidații vor suporta costurile de transport spre și din Republica Moldova. Înscrierile se pot face până pe data de 27 aprilie 2025, procesul de aplicare

fiind diferit pentru participanții din diasporă și cei din țară. Astfel, pentru a fi eligibili, candidații se vor încadra în marja de vârstă între 12 și 17 ani, iar cei din diasporă trebuie să cunoască limba română la nivel de bază.

Prioritate la înscriere vor avea acei solicitanți care nu au mai fost implicați anterior în program. Pentru a participa, candidații vor completa online un formular și vor trimite un dosar la adresa de e-mail dor@gov.md. Dosarul va mai conține un video ce durează maximum trei minute (cu tema „De ce iubesc Moldova”), un certificat care atestă media generală semestrială și dovezi ale implicării extracurriculare (diplome, certificate, mențiuni etc.).

Bumblebee Academy – Grădiniță din Chicago ce promovează limba română

Grădinița „Bumblebee Academy” din Chicago (SUA) oferă un mediu educațional modern, copiii care o frecventează fiind încurajați să-și păstreze limba maternă (română sau ucraineană), deși predarea are loc în principal în engleză. Per total, instituția are la dispoziție 123 de locuri, în prezent fiind înscriși circa 40 de copii din diasporă.

În funcție de preferințele părinților, predarea și comunicarea se face și în limbile română sau ucraineană. Grădinița este deschisă de câteva luni de două familii ce au emigrat din țara noastră: Zabrian (Sergiu și Raisa) și Trohin (Rodion și Marina). Ea este frecventată de copii din R. Moldova, România și Ucraina, păstrarea tradițiilor fiind unul din obiectivele majore țintite de instituție.

Un specific al Grădiniței este că pentru o mai bună cooperare, aici se utilizează o aplicație digitală prin care părinții au posibilitatea să urmărească în timp real activitățile zilnice ale copiilor, progresul educațional și mesele servite. Prin asemenea inițiative, se contribuie la păstrarea limbii și culturii românești în diasporă, oferindu-se în același timp o pregătire adecvată în vederea integrării în sistemul educațional al SUA.

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 1734.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE	► Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL	Iulian Bogatu
REPORTER	► Silvia Țurcan
CORECTOR	► Elvira Țăganaș-Pânte
MACHETATOR	► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>